

Verslag symposium

LEEFBAARHEID IN TILBURG
4 november 2015
bij Boerke Mutsaers te Tilburg

Namens het bestuur van het SBO heet voorzitter Gerard Klaassen alle aanwezigen van harte welkom, waaronder leden van huurderscommissies evenals directie en medewerkers van de corporaties, de inleiders en forumleden. Hij is verheugd over de ook ditmaal grote opkomst bij het symposium, dit keer met als thema 'Leefbaarheid in Tilburg'.

Leefbaarheid is niet alleen een zaak van gemeente en corporaties maar van ons allemaal. Aandacht voor en betrokkenheid bij elkaar en de omgeving is de kern ervan. Het trottoir vegen en ontdoen van bladeren zodat mensen die minder mobiel zijn er niet over vallen, is een voorbeeld van zorg voor leefbaarheid, aldus G. Klaassen. Hij roept iedereen op weer (meer) oog voor elkaar te hebben.

Zoals gebruikelijk zal Peter Nouwens het symposium als avondvoorzitter weer in goede banen leiden. Gestart wordt met enkele presentaties over leefbaarheid. Als eerste de presentatie van Marc van Akkeren, omgevingsmanager bij de gemeente, en daarna presentaties vanuit corporatie TBV Wonen door drie medewerkers, t.w. teamleider woonservice Artem Moorlag, consultant beheer Sabine van Boxtel en huismeester Reinier Zegers.

Hierna geeft Gerard Klaassen het woord aan Marc van Akkeren voor de eerste presentatie.

1. Presentatie Gemeente en leefbaarheid, door Marc van Akkeren

Omdat de gemeente geen concreet beleid heeft m.b.t. leefbaarheid, bestaat deze presentatie vooral uit wat bespiegelingen van M. van Akkeren zelf over het thema, gebaseerd wat de gemeente doet en wat erover in de nieuwe begroting staat.

Wat is leefbaarheid:

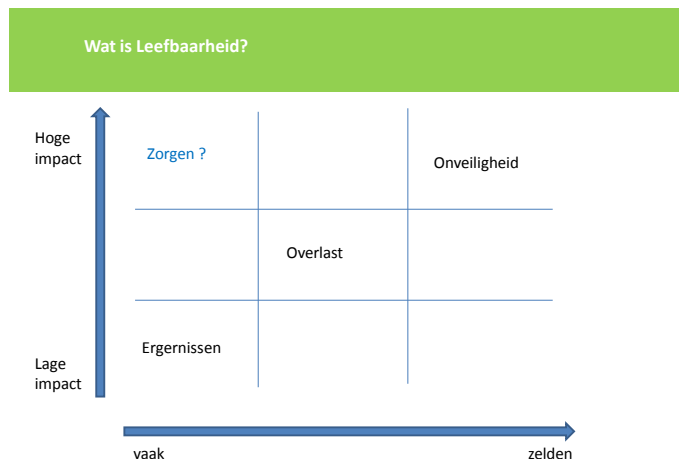
Leefbaarheid ervaar je pas als het er niet is

Leefbaarheid is veelomvattend:

- Fysieke omgeving
- Sociale omgeving
- Vormen van overlast (geluid, lucht, licht)

Leefbaarheid is subjectief

Leefbaarheid maak je samen.

Er zijn bepaalde dingen die te maken hebben met leefbaarheid die weinig of vaak voorkomen met een kleine of grote(re) impact op het leven van mensen. Ergernissen komen het meest voor maar hebben de minste impact. Een voorbeeld hiervan is hondenpoep.

Overlast komt minder vaak voor, maar heeft al meer impact. Een voorbeeld is overlast door burens.

Wat het minst voorkomt maar de hoogste impact heeft, is onveiligheid. Bijvoorbeeld inbraak of straatroof.

Zorgen hebben een hoge impact maar zijn ook de meest lastige categorie om aan te pakken.

Wat is leefbaarheid - Begroting 2016

Volgens de begroting van de gemeente:

Openbare orde en veiligheid
Minder criminaliteit
Minder onveiligheidsgevoelens bij burgers
Minder overlast
Wijkgericht werken
Wijkaanpak
Aandachts- en focuswijken
Sociaal economische positie
Sport
Verhogen sportdeelname
Sport op orde
Duurzaamheid, milieu en afval
Duurzaamheid
Beheer openbare ruimte
Fysieke leefomgeving
Groenstructuur
Groen dichterbij
Parkeersituatie

Teksten over leefbaarheid in de begroting van 2016:

Een leefbare stad is in de allereerste plaats een veilige stad.

“Misdaad mag niet lonen. Daarom richten wij ons vanaf 2016 expliciet op de bestrijding van ondermijnende criminaliteit. Ook het voorkomen van radicalisering en bestrijden op high impact crimes heeft onze aandacht.” (Hiermee worden bedoeld woninginbraken, overvallen en straatroven.)

“Met wijkgericht werken houden wij de vinger aan de pols. Wij komen in actie daar waar de sociaal, culturele positie van onze inwoners ons zorgen baart.”

“Voor een aantal wijken hebben wij momenteel speciale aandacht. Ook in 2016 zal dat het geval zijn. Zo houden wij vast aan de impuls wijken en de aandachts- en focuswijken”

Bij de doorontwikkeling van buurtregie zoomen wij in op de gevolgen van de decentralisaties. Wij letten daarbij speciaal op bewoners met een bepaalde achterstand of ondersteuningsbehoefte.”

Natuurlijk is er ook oog voor de gezondheid van onze inwoners.

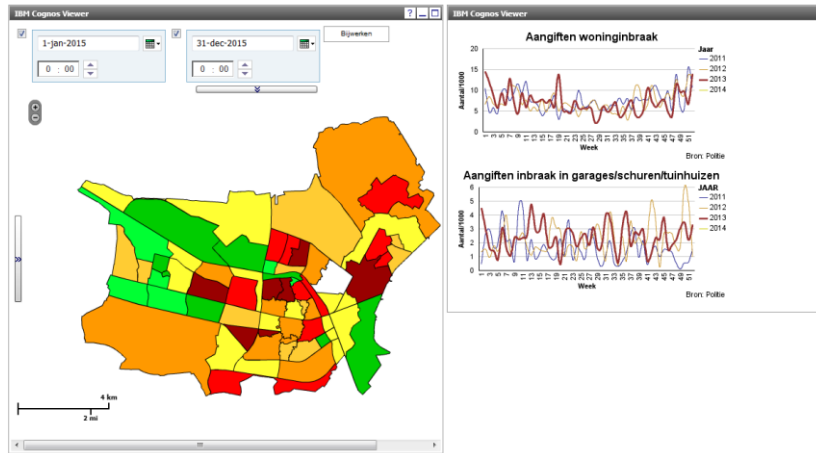
“Wij willen toe naar een situatie waarin er in de stad volop ruimte is voor allerlei leeftijden om zowel ongebonden als in verenigingsverband te kunnen spelen en bewegen.”

De gemeente heeft oog voor de gezondheid van haar inwoners, want gezonde mensen voelen zich beter. Betrokkenheid van bewoners maakt de sfeer prettiger maar is gezien alle bezuinigingen ook echt noodzakelijk.

De gemeente heeft diverse rollen:

- De gemeente neemt het initiatief en dat wordt vaak van de gemeente verwacht.
- De gemeente kan ook één van de partners zijn en vanuit die rol bijvoorbeeld bepaalde zaken faciliteren.
- De gemeente kan ook helemaal niet participeren en iets juist aan burgers of anderen overlaten.

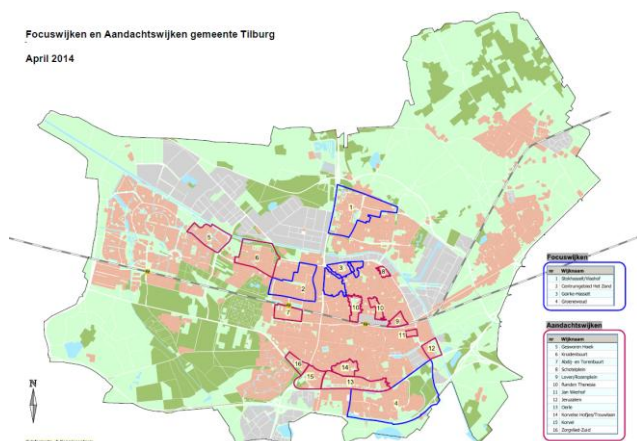
Wat doet de gemeente? - Meten en verdelen

De gemeente kijkt in welke gebieden in de stad de meeste inbraken voorkomen of andere vormen van criminaliteit. Daar wordt dan vooral op ingezet, bijvoorbeeld wat betreft politie-inzet e.d.

Met behulp van 'harde' cijfers en de verhalen van professionals (de wijktoets) bepaalt de gemeente samen met politie en corporaties periodiek welke wijken extra aandacht nodig hebben. Naast de impuls wijken zijn er diverse focus- en aandachtswijken aangewezen.

Wat doet de gemeente? - Meten en verdelen

Wat doet de gemeente:

De gemeente heeft een **aanpak** op het gebied van veiligheid, sociaal en fysiek.

Aanpak Veiligheid:

- Persoonsgerichte aanpak
- Taskforce Tilburg Veilig

- Zorg- en veiligheidshuis

Aanpak Sociaal:

- Toegang
- Contract sociaal werk
- R-Newt / R-Newt Plus

Aanpak Fysiek:

- Meer Jaren Programma
- Stadstoezicht / Bouw- en Woningtoezicht
- Aanpak zwerfafval

Daarnaast **stent** de gemeente **af** met partners en andere professionals in de wijken

- Buurtregie
- Toegang (maatschappelijk werk, GGD, R-Newt en andere partners)
- Skaeve Huse
- Overleg met wijk- en dorpsraden
- Complexe meldingen - wijkregisseurs

Daarnaast **ondersteunt** de gemeente:

- BuurtWhatsApp
- Buurtpreventie
- Buurtbemiddeling

En initiatieven van burgers:

- Ruimte (bijv. wijkcentra)
- Contacten
- Toestemming
- Meehelpen
- Geld
- Tilburg Knapt Op
- Is jouw idee het waard?

De gemeente wil aanwezig en bereikbaar zijn:

Op de site Tilburg.nl kunt u zien wie de wijkregisseur of omgevingsmanager is, meldingen doen, een paspoort of rijbewijs aanvragen etc. .

Wat kunt u doen?

Melden, want alleen als er gemeld wordt kan de gemeente iets doen. Dat kan via de website, de telefoon of de Buiten Beter App

Heeft u de gemeente nodig? Vraag het ons!

Tot zover de presentatie van M. van Akkeren.

2. Presentatie Leefbaarheid in de praktijk

De presentatie van de medewerkers van TBV Wonen is onderverdeeld in 3 thema's:

- Leefbaarheid is keuzes maken
- Niveaus Leefbaarheid en Praktijkvoorbeelden per niveau
- Stellingen over leefbaarheid

Leefbaarheid is keuzes maken, door Artem Moorlag van TBV Wonen

- Strategisch Voorraadbeleid:
- Hoe staan we ervoor?

Product: is het complex woon- en bouwtechnisch gezien en goed product en een aantrekkelijke, schoon, heel en veilige locatie?

Markt: is er voldoende vraag naar een woning of complex? Wat is het verloop? Wat is de wachttijd?

Geld: heeft het complex een financieel gezonde exploitatie/rendement?

Leefbaarheid

- Waar willen we naar toe:
Betaalbare woningen in een goede woonomgeving.

N.a.v. de nieuwe Woningwet worden corporaties gedwongen:

- Kritisch te kijken naar hun uitgaven op het gebied van leefbaarheid. Ze mogen daar nog slechts € 125,= per jaar per woning aan besteden.
N.B. Dat is inclusief de kosten voor de huismeesters.
- De activiteiten moeten ten gunste komen van de eigen huurders of letterlijk van de directe omgeving van het bezit van de corporatie.

Actualiteit:

- Vluchtelingenprobleem dat toeneemt
- Hennepteelt is een grote bedrijfstak in Tilburg
- Doordat zorgbudgetten onder druk zijn komen te staan zijn er meer verwarde mensen op straat.

Hierna geeft A. Moorlag het woord aan collega Sabine van Boxtel voor de volgende presentatie.

Leefbaarheid op drie niveaus, door Sabine van Boxtel

S. van Boxtel geeft enkele praktijkvoorbeelden van hoe TBV Wonen als corporatie investeert in leefbaarheid. Daarbij zijn drie niveaus te onderscheiden: complexniveau, buurtniveau en wijkniveau.

Voorbeeld op complexniveau d.w.z. flat of woning:

Er zijn klachten over een hond die voortdurend blaft. De eigenaar-bewoner daarop aanspreken heeft niet geholpen. De corporatie vraagt degene die er last van heeft een logboek bij te houden d.w.z. in kaart te brengen hoe lang, hoe vaak en wanneer de overlast plaatsvindt. Hiermee kan de corporatie naar de rechter waardoor wordt de hond uit huis kan worden gehaald.

M.a.w. ook voor corporaties zijn meldingen net als voor de gemeente belangrijk en nodig om verdere stappen te kunnen zetten.

Voorbeeld op flatniveau:

Piusstaete met 137 etagewoningen waar zowel ouderen als jongeren wonen.

Aanleiding:

- Klachten overlast via huurderscommissie
- Insluipers/zwervers
- Klachten over drugsgebruik en dealen in de flat
- Vervuiling(vuilniszakken in de gangen)
- Bespugen van de spiegels in de lift
- Inbraken in bergingsgangen.

Te bereiken resultaten:

- Concrete meldingen van huurders
- Verminderen overlast
- Verbeteren veiligheid.

Aanpak verbeteren veiligheid:

- Ramen aangebracht in de deuren bergingsgangen
- Camera's geplaatst in de entreehallen
- Opklimming aan de achterzijde naar de balkons onmogelijk gemaakt door het plaatsen van een glasplaat
- Tijdelijke inzet van beveiligingsbedrijf

- Meer aanwezigheid huismeester.

Maatregelen i.v.m. verbetering communicatie:

- Bewonersbijeenkomst
- Regelmatige terugkoppeling met nieuwsbrieven
- Spreekuur wijkagent
- Spreekuur huismeester
- Nieuwe huurderscommissie opgericht.

Wat TBV Wonen verder nog gaat doen is een brainstormsessie houden met bewoners om te horen wat zijzelf belangrijk vinden en wat zij zelf kunnen doen om de leefbaarheid te verbeteren.

Want leefbaarheid is een continu proces.

Voorbeeld op buurtniveau: Wijkpunt Geworen Hoek

- Uit de wijktoets blijkt dat de Geworen Hoek op een aantal punten slechter scoort dan het Tilburgse gemiddelde
- Signalen dat de wijk achteruit gaat (onderbuikgevoel van professionals).

Stappenplan:

Samen met bewoners, partners in de wijk is ingezoomd op de cijfers. Er is gezamenlijk een aantal speerpunten benoemd waar men zich de komende 2 jaar op gaat richten.

Speerpunten:

- Afname percentage armoedehuishoudens
- Betrokkenheid bewoners verbeteren
- Uitstraling openbaar gebied verbeteren
- Veiligheid vergroten.

Het Buurtpunt is een inlooppunt waar bewoners informatie kunnen krijgen op allerlei gebied. , Vanuit diverse organisaties zijn er altijd een of meer professionals aanwezig.

En verder:

TBV Wonen investeert ook wijkoverstijgend in leefbaarheid door de kennis van huismeesters en woonconsulenten op peil te houden door trainingen op het gebied van het herkennen van een drugsclub, drugsgebruiker, maar ook vrouwenhandel en radicalisering enz.

Zo kunnen zij problemen nog sneller en beter signaleren.

Hierna geeft S. van Boxtel het woord aan R. Zegers.

3. Stellingen over leefbaarheid, door huismeester Reinier Zegers

R. Zegers presenteert een viertal stellingen die aan de zaal worden voorgelegd met als doel te verduidelijken wie wat betreft leefbaarheid waar voor verantwoordelijk is.

Stelling 1: Het schoonhouden van uw stoep is een taak van:

1. De huismeester
2. De bewoner
3. Een groepje vrijwilligers/bewoners uit de buurt?

Het goede antwoord is 2, de bewoner; de praktijk is vaak 3. De huismeester kan faciliteren door vuilniszakken en een kop koffie aan te bieden.

Stelling 2: Op de parkeerplaats treft u gedumpt afval aan. De huismeester ruimt dit voor u op?

De huismeester ruimt dit niet op. Als het afval bij de woning of bij de flat ligt, is opruimen ervan de taak van de bewoner die het heeft gedumpt.

Als het gedumpte afval op openbaar terrein ligt kan men de Buiten Beter App gebruiken, 14013 bellen of een melding doen op de website van de gemeente.

Stelling 3: Het oplossen van vervuiling in en om de woning is een taak van TBV Wonen?

Het is de taak van de corporatie om te signaleren, te ondersteunen en indien nodig door te verwijzen.

Stelling 4: Een huurder heeft een probleem. Wie zou hier volgens u iets aan moeten doen?

Dat kan een probleem zijn van psychische aard, er kan sprake zijn van eenzaamheid, ernstige vervuiling of van een persoon die lijdt aan verzamelwoede.

Wie moet er iets aan doen?

1. TBV Wonen als eigenaar van de woning
2. Een samenwerkingspartner uit de wijk bv de politie
3. Bewoner zelf
4. Bewoner uit de straat of buurt?

In zo'n geval kunnen buurtbewoners het probleem signaleren en doorgeven aan de huismeester of woonconsulent. Als er sprake is van eenzaamheid, is het fijn als iemand uit de buurt een keer op de koffie gaat bij deze buurtbewoner.

Hierna volgt een pauze.

4. Plenaire discussie met het forum, o.l.v. Peter Nouwens

In het forum hebben plaatsgenomen Hans Kokke, wethouder gemeente Tilburg als vervanger van Berend de Vries die hedenavond verhinderd is; Rob Vinke, directeur TBV Wonen; Aline Zwierstra, directeur WonenBreborg en Judith van Enkevoort van Tiwos, die Tiwos-directeur René Scherpenisse vervangt.

Gevraagd wordt waarom het dit jaar zo lang duurt voordat de bladeren bij de Bachlaan worden opgeruimd.

Wethouder H. Kokke zegt het antwoord schuldig te moeten blijven, maar zal het navragen bij zijn collega-wethouder Mario Jacobs.

Een andere aanwezige wijst erop dat door de vele bladeren soms niet goed te zien is of je op straat of de stoep rijdt. Dat speelt overal in de stad en kan soms tot gevaarlijke situaties leiden.

De wethouder merkt op dat het herfst is en de gemeente niet elke dag de bladeren kan opruimen. Hij verzoekt echt gevaarlijke situatie door te geven.

Een aanwezige complimenteert de inleiders voor hun heldere inleiding. Hij wijst erop dat er werd gesproken over beperking van de budgetten door Rijk en gemeente. Hij wil graag weten welke korting in vergelijking met het verleden wordt toegepast en wat daar de consequenties van zijn.

Wethouder Kokke geeft aan dat het Rijk op allerlei terreinen kort, zoals jeugdzorg, Wmo en zorg. Er wordt meer zelfstandigheid en zelfredzaamheid van de burgers gevraagd. Ook de niveaus van onderhoud openbare ruimte zijn naar beneden bijgesteld vanwege bezuinigingen. Samen met de corporaties wordt gekeken hoe bepaalde zaken opgelost kunnen worden, eventueel met geld uit het Tilburg Akkoord.

R. Vinke herinnert eraan dat de corporaties veel geld moeten afdragen aan het Rijk in het kader van de verhuurdersheffing en daarnaast ook corporaties die er slecht voorstaan omdat ze 'uit de bocht zijn gevlogen' financieel moeten ondersteunen. Dat laatste heeft geleid tot een parlementaire enquête en mede op basis daarvan is er nu de nieuwe Woningwet 2015. Op het budget voor leefbaarheid is door het Rijk sterk gekort tot maximaal € 125,= per

woning. Ook de budgetten voor onderhoud en beheer zijn hierdoor sterk onder druk komen te staan.

Een aanwezige zegt een lans te willen breken voor de huismeesters en dringt erop aan om in ieder geval dáár niet op te bezuinigen. Hij wijst erop dat zelfs huurders die met niemand willen praten, wel met de huismeester praten. (Dit pleidooi wordt met applaus vanuit de zaal ondersteund)

Opgemerkt wordt dat in een van de presentaties is aangegeven dat de gemeente streeft naar gezonde bewoners, wat iets is dat consequenties heeft voor de opgave 'sport'. H. Kokke wijst erop dat goed gekeken wordt of bepaalde bezuinigingen noodzakelijk zijn. Uitbreiding van de zgn. ongebonden sport zoals wandelen en fietsen is een goed alternatief en kost geen of veel minder geld.

Een aanwezige brengt naar voren dat de 10-badenkaart voor de Drieburcht een flink stuk duurder is geworden met als gevolg dat het nieuwe bad veel minder gebruikt wordt. Ook de vrije zwembaden zijn ingeperkt.

De wethouder benadrukt dat het zijn opgave is om het Sportbedrijf op orde te brengen en er daarom niet te ontkomen valt aan prijsverhogingen. Z.i. blijft sporten betaalbaar.

Iemand in de zaal wijst erop dat mensen met een minimuminkomen of een heel laag pensioen wellicht in aanmerking kunnen komen voor de Meedoenregeling.

Dat klopt, aldus de wethouder. Mensen met een inkomen tot 130% van het minimum kunnen daar gebruik van maken.

Gevraagd wordt of er iets gedaan kan worden aan de wateroverlast bij de garages in de Kruidenbuurt (Valeriaanahof, Papaverhof). De putjes daar moeten hoognodig worden schoongemaakt.

Mw. Zwierstra was hier niet van op de hoogte en zegt toe dat daar naar gekeken wordt.

Een bewoner van de Kruidenbuurt geeft aan dat er onlangs een wijkschouw is gehouden. De Kruidenbuurt heeft last van veel zwerfvuil. De vragensteller denkt dat een mogelijke verklaring hiervoor is dat het de ophalen van groot huisvuil erg duur is gemaakt en La Poubelle niet alles wil meenemen.

Wethouder Kokke benadrukt dat men gratis een aanhangwagen kan krijgen om groot huisvuil weg te brengen. Hij vindt afval dumpen niet normaal en denkt dat de prijs niet altijd de reden is voor het dumpen van afval.

Aansluitend wordt gevraagd hoe Tiwos zo ver te krijgen dat ze de vervuiling aan de Kruidenlaan aanpakken. Spreker heeft bij Tiwos daar al vaak om gevraagd maar tot nu toe zonder resultaat. Zowel buurtbeheerder als leefbaarheidconsulent steken er geen tijd in.

Mw. J. van Enkevoort neemt na afloop van de bijeenkomst contact met deze vragensteller op.

Dezelfde persoon pleit ervoor dat de gemeente meer reclame gaat maken voor de Beter Buiten App, zodat meer mensen ervan op de hoogte zijn en er gebruik van gaan maken.

P. Nouwens doet de suggestie dat ook het SBO de app onder de aandacht brengt.

Een bewoner uit Noord wijst erop dat het gebied tussen Sibeliusstraat en Vlashoflaan heringericht is, maar daarbij veel fouten zijn gemaakt. Zo is er door de herinrichting een groot tekort aan parkeerplekken, waardoor veel bewoners een bekeuring krijgen. Ook is er sprake van hangjongeren, onverlichte voetpaden en meer criminaliteit. Via de app is dit al ongeveer 100 keer gemeld. Al diverse keren zijn ambtenaren komen kijken maar volgens hen kan de situatie niet worden teruggedraaid.

Afgesproken wordt dat M. van Akkeren na afloop de gegevens noteert zodat ze kunnen worden doorgegeven om te kijken wat de mogelijkheden zijn.

Iemand wijst erop dat veel mensen uit angst voor represailles bang zijn om een melding te doen over hennep of inbraak.

De wethouder brengt naar voren dat men bij Meld Misdaad Anoniem ook anoniem kan melden en dringt erop aan om in ieder geval te melden, omdat m.n. hennepkwekerijen een direct gevaar vormen voor de omgeving. Bovendien is zo'n kwekerij in veel gevallen geen vrije keuze.

Mw. Zwierstra onderschrijft dit en merkt op dat melden ook bij de corporatie kan. Zij benadrukt ook dat hennep kweken vaak onder dwang gebeurt.

Tot slot wijst een aanwezige erop dat bij de Karen Weening speeltuin in de Kruidenbuurt kinderen in elkaar worden geslagen en het in de speeltuin erg donker is. Men heeft wijkregisseur Corine van Spaendonk daarom verzocht daar verlichting aan te laten brengen. Dit wordt aan haar doorgegeven. Ook het jongerenwerk dient te worden ingeschakeld, aldus de wethouder.

Omdat er geen verdere vragen zijn sluit Peter Nouwens de discussie na de forumleden en deelnemers te hebben bedankt voor hun bijdrage.

Slotopmerkingen

SBO-voorzitter G. Klaassen zegt te hopen dat de aanwezigen een idee hebben gekregen van wat leefbaarheid in Tilburg inhoudt. Op het Wooncongres dat hij onlangs bezocht heeft, was niet duidelijk hoe de nieuwe Woonwet op dit punt geïnterpreteerd zou moeten worden. Duidelijk werd wel dat er in Tilburg al jaren een nauwe en goede samenwerking bestaat tussen gemeente, corporaties en huurders(belangenorganisaties), ook op het gebied van leefbaarheid. Het nieuwe woonconvenant 2015-2020 is daar een voorbeeld van.

Dit wordt bevestigd door zowel wethouder Kokke als de corporatiedirecteuren.

De wethouder benadrukt nogmaals het belang van behoud van de huismeesters die wat betreft signaleren en zaken doorgeven een sleutelrol vervullen.

G. Klaassen informeert of de nieuwe Woonwet nog van invloed zal zijn op het woonconvenant. De wethouder denkt van niet en ook R. Vinke denkt dat er in tegenstelling tot andere steden waar niet zo goed wordt samengewerkt, er geen problemen te verwachten zijn en leefbaarheid, veiligheid en armoedebeleid goed verankerd zijn in het woonconvenant. Dankzij het geld van het Tilburg Akkoord is er nog enige ruimte om zaken te ontwikkelen.

R. Vinke wijst er verder op dat Tilburg onlangs nog een compliment kreeg van Stichting Vluchtelingenwerk omdat men voldoet aan de taakstelling.

Tot slot wijst G. Klaassen alvast op het volgende symposium dat gepland is op 23 maart 2016 met als onderwerp de presentatie van de nieuwe leefbaarheidmonitor Lemon.

Hierna sluit hij de bijeenkomst met dank aan de avondvoorzitter, de leden van het forum en de inleiders die allen een attentie ontvangen, en met dank ook aan alle andere aanwezigen voor hun belangstelling en deelname.

*Tilburg, november 2015
Verslag: Spronk Management Support (IM)*